

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3656/29.03.2012
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

CLASA PREGĂTITOARE

**Programa școlară
pentru disciplina opțională**

COMUNICARE ÎN LIMBA MODERNĂ (1)

*Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 3656/29.03.2012*

București, 2012

Notă de prezentare

Limba modernă reprezintă o disciplină opțională în cadrul Ciclului achizițiilor fundamentale, inclusă în aria curriculară *Limba și comunicare*.

Programa a fost structurată pentru 1-2 ore pe săptămână, competențele marcate cu asterisc (*) fiind vizate în condițiile în care se alege la nivel de școală numărul de ore maxim (2) pentru acest opțional. Oferta curriculară propusă de această programă reprezintă un prim pas de familiarizare a elevilor cu o altă formă de comunicare verbală decât limba maternă și care le va permite o evoluție adecvată ulterioară în clase cu regim intensiv.

În elaborarea programei s-a ținut seama de particularitățile de vârstă ale elevilor și de Portofoliul european al limbilor, cu precădere de enunțurile autoevaluative din Pașaportul lingvistic. Din moment ce acest document reprezintă referința agreată la nivel european pentru raportarea achizițiilor de comunicare în limbi străine, s-a optat pentru organizarea unei oferte de învățare compatibile, care să nu mai necesite și alte punți de ajustare pe parcursul școlar sau la absolvirea școlii. Din această perspectivă, s-a conturat următoarea armonizare a ofertei curriculare pentru *Limba modernă 1* cu nivelurile din Portofoliul european al limbilor:

Până la sfârșitul clasei:	Nivel	Intensiv	Bilingv
a II-a	A1 parțial	-	-
a IV-a	A1	A1+	-
a VI-a	A2	A2+	-
a IX-a	B1	B1+	-
a XII-a	B2	B2+	C1

Programa astfel structurată va permite elevilor achiziții consistente în învățarea unei limbi moderne, inclusiv posibilitatea integrării în clase cu regim intensiv.

Recursul sistematic la formulările din Portofoliul european al limbilor în scrierea competențelor a condus la redactarea unei singure programe pentru *Limba modernă 1*, indiferent de limba de studiu aleasă (știut fiind că nivelurile din Pașaport nu sunt definite în funcție de specificitatea unei limbi ci de achiziția de comunicare pe o anumită tipologie). Acest element de noutate în proiectarea curriculară accentuează o dată în plus centrarea pe competențe de comunicare și nu pe conținuturi lingvistice specifice, acestea din urmă fiind privite ca bază de operare pentru dezvoltarea competențelor.

La nivelul actualului curriculum, competențele sunt definite în perspectivă europeană ca ansambluri structurate de cunoștințe, deprinderi și atitudini dobândite prin învățare, care concură la rezolvarea problemelor specifice unui domeniu, dar și a unor probleme generale. În această perspectivă, formulările atitudinale sunt incluse alături de accentele cognitive. Altfel spus, atitudinile de comunicare se asociază deprinderilor de comunicare în seturi coerente.

Programa pentru clasa pregătitoare include, pe lângă Nota de prezentare:

- Competențe generale, care sunt urmărite pe întreg parcursul Ciclului achizițiilor fundamentale (aceste competențe vizează receptarea și producerea de mesaje simple în situații uzuale, în contextele la îndemâna copiilor)
- Competențe specifice, care sunt deduse din competențele generale și sunt vizate pe parcursul clasei pregătitoare (formulările atitudinale sunt urmărite însă pe întregul ciclu, fiind susținute de activități diferite de la o clasă la alta)
- Activități de învățare, care reprezintă exemple de antrenamente prin care se dezvoltă competențele specifice
- Sugestii metodologice, care au rolul de a orienta profesorul în organizarea demersului didactic pentru a reuși să faciliteze dezvoltarea competențelor

Programa a fost structurată pentru a oferi un parcurs curricular coerent, racordat la nevoile și preocupările școlărilor mici și la un nivel de achiziție A1 incipient în concordanță cu Portofoliul european. Totodată programa permite o abordare didactică flexibilă care lasă loc adaptărilor la grupul de copii din perspectiva opțiunilor metodologice ale fiecărui profesor.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale simple**
- 2. Exprimarea orală în situații de comunicare uzuală**
- 3. Receptarea de mesaje scrise simple**
- 4. Redactarea de mesaje simple în situații de comunicare uzuală**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale simple

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare ¹
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
1.1. Oferirea unei reacții adecvate la salut și la o întrebare/instrucțiune scurtă și simplă rostită clar și foarte rar, care este însoțită de gesturi de către interlocutor	<ul style="list-style-type: none"> - oferirea răspunsului familiar la salutul uzual între prieteni („Bună”, „Pa”, formula „Ce mai faci?”) - realizarea unei comenzi didactice simple, amuzante – <i>Exemplu:</i> „Vino aici, mergi la fereastră, ridică-te, stai jos, arată-mi cartea, arată-mi jucăria etc.” La fiecare comandă profesorul sprijină enunțul cu un gest care să faciliteze înțelegerea (coborârea/ridicarea brațului, a mâinii, folosirea unui obiect) - mimarea unei acțiuni – <i>Exemplu:</i> „Ești un câțel - Mimează!” „Ești Donald Rățoiul - Mimează!” „Mimează o pasăre!”
1.2. Recunoașterea denumirilor unor obiecte din universul imediat în mesaje articulate clar și rar	<ul style="list-style-type: none"> - apucarea/ridicarea unui obiect – <i>Exemplu:</i> carte, caiet, penar, creion, jucărie, pentru a indica înțelegerea denumirii respective - indicarea obiectului cu degetul – <i>Exemplu:</i> masă, banană, scaun - desenarea obiectelor – <i>Exemplu:</i> „Am un pisoi și o minge - desenează-le.”
1.3. Manifestarea curiozității față de sesizarea semnificației globale a unor filme și a unor cântece pentru copii în limba modernă respectivă	<ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe de 2-3 minute din filme de desen animat în limba respectivă (fără traducere în limba română) - ascultarea și mișcarea în ritmul unui cântec simplu pentru copii - ascultarea unui cântec simplu pentru copii și acompanierea cu o jucărie muzicală - ascultarea și mimarea unor cântece simple pentru copii
*1.4. Recunoașterea auditivă a numerelor de la 1-10 în mesaje articulate clar și rar	<ul style="list-style-type: none"> - *ridicarea jetonului corespunzător cifrei auzite - *indicarea numărului decodat auditiv prin ridicarea degetelor - *marcarea numărului audiat prin puncte/cruciuțe însemnate pe hârtie - *realizarea unei secvențe de jetoane pe bancă pentru a indica înțelegerea setului de numere audiat

2. Exprimarea orală în situații de comunicare uzuale

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
2.1. Reproducerea unor informații/cântece/poezii scurte și simple cu sprijinul profesorului	<ul style="list-style-type: none"> - repetarea formulelor de salut - *repetarea numerelor de la 1-10 - repetarea unei întrebări uzuale și a răspunsului la această întrebare – <i>Exemplu:</i> „Ce este aceasta? O jucărie.” - repetarea după profesor a unui cuvânt, mesaj simplu individual/în cor până la reușirea pronunției, intonației corecte - repetarea unor ghicitori, eventual însoțită de gesturi - recitarea unor rime - intonarea unor cântece însoțite de mișcare, mimă sau acompaniament cu jucării muzicale
2.2. Oferirea unor informații elementare, punctuale, despre sine (nume, gen, vârstă) cu sprijin din partea interlocutorului	<ul style="list-style-type: none"> - răspuns la întrebări simple de identificare: „Eu sunt/numele meu e...” (profesorul oferind sprijin prin completare sau prin reluare cu pronunție și intonație corecte mesajul respectiv) - participarea la jocuri în lanț – <i>Exemplu:</i> Elevul 1 – „Eu sunt, am... ani, sunt fetiță.” Elevul 2 – „Eu sunt..., am ... ani, sunt băiat” etc.

¹ Exemplele de activități au fost date în limba română pentru a fi aplicabile în orice situație - ele vor fi evident oferite în limba modernă de către profesor la clasă.

	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea autoportretului realizat prin colaj/desen – <i>Exemplu:</i> „Eu sunt, am... ani.”
2.3. Numirea și <i>*numărarea</i> unor obiecte din universul imediat	<ul style="list-style-type: none"> - răspuns la întrebarea: „Este aceasta/acesta ...?” (profesorul indicând obiectul) - răspuns la întrebarea: „Ce este aceasta/acesta?” (profesorul indicând obiectul) - ghicirea obiectului dintr-un desen/colaj realizat de un coleg/alt grup - ghicirea animalului mimat de un coleg - <i>*numărarea unor obiecte din clasă (creioane, caiete, jucării)</i> - <i>*numărarea unor elemente vizuale din cărți uriașe</i>
<i>*2.4. Oferirea de răspunsuri scurte și formularea de întrebări foarte simple în situații de necesitate imediată, cu sprijinul profesorului</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>*răspuns la întrebarea „Ce faci?” când execută o comandă didactică – Exemplu: „Merg la tablă.” „Desenez o casă.” „Mă ridic.”</i> - <i>*participarea la jocuri de rol simple după model – Exemplu: „Bună! Ce faci?” „Bine, mulțumesc. Dar tu?”</i> - <i>*oferirea unei replici (spontane sau învățate) la o scenă dintr-un desen animal – Exemplu: „Ajutor!” „Fugi!”</i> - <i>*punerea în scenă a unui dialog simplu (două replici) dintr-o carte uriașă sau oferit ca model de profesor</i>
2.5. Participarea la jocuri de comunicare în care reproduce sau creează rime/ mesaje scurte	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de pronunție după modele intonatorii amuzante – <i>Exemplu:</i> (pentru vocalele rotunjite): „cu gurița ca un peștișor”; – <i>Exemplu:</i> (pentru vocale dentale): „ca un șerpișor, care scoate limba, printre dinți” - găsirea de cuvinte care rimează – <i>Exemple:</i> fox-box, la-va, zwei-drei - construirea unor mesaje trăznite – <i>Exemple:</i> „Elefantul zboară.” „Pisica mănâncă un copac.” „Dinozaurul face o poză.”

3. Receptarea de mesaje scrise simple

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
3.1. Manifestarea curiozității pentru decodarea unor mesaje scrise simple și scurte din universul imediat	<ul style="list-style-type: none"> - participarea la expunerea proiectelor individuale/de grup care conțin diverse simboluri/etichete cu mesaje scurte și simple; reperarea etichetelor și asocierea lor cu imaginea - căutarea unor mesaje scrise noi în spațiul clasei/școlii – <i>Exemplu:</i> copiii caută etichetele schimbate săptămânal și amplasate de profesor în spațiul clasei - solicitarea sprijinului din partea profesorului pentru descoperirea semnificației mesajelor scrise din afișele/desenele rezultate din proiectele de grup
<i>*3.2. Recunoașterea semnificației globale a unei relatări simple din cărți ilustrate, cu sprijin din partea profesorului</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>*urmărirea mesajului prezentat pe 2 pagini (stânga-dreapta) dintr-o carte uriașă și oferirea unui răspuns afirmativ/negativ la întrebarea: Este vorba despre...? – Exemplu: „Este vorba despre o fetiță în pădure?” „Priviți cu atenție - un câțel, copaci, flori, iarbă...”</i> - <i>*urmărirea unei benzi desenate și ghicirea subiectului cu sprijinul profesorului – Exemplu: profesorul pune o întrebare alternativă: „Este vorba despre copii sau despre animale?” „Este vorba despre flori sau despre animale?”</i>
<i>*3.3. Recunoașterea semnificației unor etichete în limba modernă din spațiul clasei/școlii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>*ghicirea înțelesului unui cuvânt/unei expresii pe baza unei etichete cu mesaj verbal și vizual – Exemplu: „Vânătoarea de-nțelesuri”. Copiii caută la fiecare oră etichetele și simbolurile/imaginile atașate, pe care profesorul le plasează în diverse colțuri ale clasei/școlii; câștigă elevul/grupul care a aflat ce înseamnă fiecare etichetă</i>

4. Redactarea de mesaje simple în situații de comunicare uzuală

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
4.1. Participarea la proiecte de grup/ la nivelul clasei/ <i>*individuale în care elaborează cu sprijin scurte mesaje scrise</i>	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui colaj/desen pe care se marchează prin lipire diverse etichete pentru a explicita forma grafică – <i>Exemplu:</i> o casă (cu ferestre și ușă), o grădină (cu flori, copaci, animale), un dulap (cu jucării), o masă (cu fructe, obiecte uzuale) - realizarea unor afișe pentru a marca sărbători în familie sau din spațiul de cultură respectiv - prin decuparea și lipirea numelui sărbătorii, a unor detalii verbale scurte – <i>Exemplu:</i> „Aniversare” (se pot lipi etichete pe decoruri), „Carnaval” (etichete pentru costumații), „Crăciun” (etichete pentru cadouri) - <i>*realizarea unui autoportret pe care își marchează numele</i> - <i>*desenarea animalului preferat pe care lipește o etichetă oferită de profesor cu denumirea acestuia</i> - <i>*aducerea la școală a jucăriei preferate și selectarea uneia dintre etichetele oferite de profesor pentru a indica denumirea acesteia în limba străină; atașarea etichetei</i>

Sugestii metodologice

Învățarea unei limbi în clasa pregătitoare poate deveni o experiență plină de bucurie atât pentru profesor cât și pentru copii, dacă acestora din urmă li se oferă spațiu pentru a-și manifesta spontaneitatea. În fapt, de ce învățăm o limbă? Pentru a da consistență personală - în formă verbală - lumii în care ne aflăm. Mai concret, când învățăm o limbă învățăm "să vorbim/să spunem" lumea noastră. În cazul unei limbi străine, învățăm de fapt lumea din nou. Din acest motiv, pentru eficiența învățării copiilor din clasa pregătitoare trebuie să ne raportăm la lumea lor, respectiv la universul imediat, tangibil, la îndemână. Dar foarte adesea acest univers este și o creație a copilului - care arareori stă locului! Elevul meșteștește câte ceva în permanență - desenează, modelează, rupe și lipește, îngână o melodie cunoscută sau doar de el știută. Pentru învățarea competențelor de comunicare în limba străină asemenea activități constituie contexte relevante pentru a "învăța lumea din nou".

Deci, o primă sugestie metodologică se referă la **folosirea nonverbalului pentru intuirea conceptelor**, fie că e vorba de nume de obiecte sau de acțiuni, fie că e vorba de filtre de comunicare de tipul funcțiilor limbii/actelor de vorbire. Dacă profesorul mimează acțiunea de a se ridica/sta jos atunci când enunță aceste activități, pentru elev va fi mult mai clar despre ce este vorba. Traducerea în limba română este o cale mai întortocheată pentru mintea copilului decât intuirea prin experiență directă întrucât traducerea presupune o operație sofisticată de transcodare. În același context, învățarea va fi facilitată dacă elevii sunt stimulați să combine verbalul (ceea ce au receptat sau ceea ce exprimă) cu limbajul corporal sau vizual sau muzical.

O altă sugestie se referă la **abordarea ludică**: tot ceea ce se întâmplă la "ora" de limba modernă ar trebui să se deruleze sub forma unei suite de jocuri sau antrenamente amuzante. Din spațiul clasei nu trebuie să lipsească jucăriile. Profesorul de limbă străină are posibilitatea să realizeze jucării simple (din materiale reciclabile) cu elevii mai mari, în cadrul unor proiecte. Aceste jucării pot fi apoi folosite la cei mici, unde apar adesea ameliorări de design - copiii pot colora, adăuga accesorii - ceea ce reprezintă tot atâtea contexte de învățare (învățarea unor calități și exprimarea unei descrieri rudimentare – *Exemplu:* X e roșu!).

Foarte importantă este și **învățarea în context**. Dezvoltarea competențelor de comunicare are loc în contexte de comunicare și, bineînțeles, cu un scop inteligibil copiilor. În absența contextului, elevii ajung să recite doar cuvinte și fraze memorate fără să poată să le transfere apoi în alte situații. De altfel, oricine învață cu mult mai bine dacă înțelege de ce învață ceea ce învață.

În cele ce urmează sunt oferite câteva repere pentru diversele tipuri de competențe vizate de programa pentru clasa pregătitoare.

Receptare orală

Sunt avute în vedere mesaje scurte (de la mesaje monosilabice la întrebări și instrucțiuni uzuale) care vor fi articulate cu atenție și rar și vor fi însoțite de gesturi. De exemplu, pentru salut, profesorul poate dubla prin mișcarea mâinii exprimarea verbală „Bună!” sau „Pa!”

Antrenamentele de ascultare reprezintă mesaje la care copiii oferă o reacție care probează înțelegerea. Totodată antrenamentele de ascultare oferă posibilitatea familiarizării cu sunete, accent și intonație deosebite de cele deja știute din limba maternă.

La nivelul clasei pregătitoare, antrenamentele de ascultare dezvoltă o bază elementară pentru sesizarea semnificației transmise oral. Nu în ultimul rând, exercițiile de ascultare antrenează atenția copiilor.

Ce vor asculta elevii?

- Instrucțiuni - *Exemple:* „Zâmbește! Ridică-te! Uită-te la mine! Privește pe fereastră! la un creion! Desenează o floare! Mimează un crocodil!”
- Întrebări: „Este acesta un copil? Este aceasta o fetiță? Este aceasta o jucărie?”
- **Numere de la 1-10 - crescător, descrescător, pe sărite*
- Cântece și fragmente de film (pentru manifestarea curiozității față de semnificația globală a mesajului oral)

Cum îi facem să asculte? Iată câteva sugestii:

- începând să vorbim tot mai încet și ducând degetul la buze
- punând mâna pâlnie la ureche
- bătând din palme
- folosind o jucărie muzicală - o sticlă pet în care am introdus niște pietricele, un borcan în care am pus niște nuci, un pahar în care bat cu creionul (acestea pot deveni în timp emblemele activităților de ascultare!)
- explicându-le clar sarcina - *Exemplu:* „Voi pune câteva întrebări și voi arăta niște obiecte din clasă. Va trebui să dați din cap de sus în jos dacă este adevărat și dintr-o parte în alta dacă nu este. Da?”

Exprimare orală

Sunt avute în vedere antrenamente de repetare pentru a forma pronunția corectă, oferirea de informații simple și participarea la jocuri orale. În privința pronunției este util să găsim niște metafore sugestive pentru a-i sprijini pe copii să articuleze sunetele diferite de limba maternă în locul corect. De exemplu, pentru vocalele nazale le putem spune elevilor că ne imaginăm că am răcit și că suntem fonfăiți. Repetarea „fonfăit” va fi și amuzantă și un bun antrenament pentru a găsi locul de articulare corect.

Avantajoase pentru dezvoltarea unei pronunții corecte vor fi și intonarea unor cântece scurte și a unor rime scurte - în cor cu toată clasa sau pe grupuri de 3-4 copii.

Ce vor exprima oral elevii?

- Răspunsuri la întrebări de identificare a unor obiecte din jur. „Ce este acesta?” este o întrebare care poate avea un răspuns scurt: „Un creion.” sau lung „Este un creion/acesta este un creion.” Pentru început răspunsurile scurte sunt suficiente, iar, din perspectivă pragmatică, sunt adecvate
- Oferirea unor informații simple despre propria persoană. Este de dorit ca elevii să fie solicitați sistematic să spună câteva lucruri despre ei – (cum îi cheamă, câți ani au, dacă sunt băieți sau fete etc.)
- Identificarea unui obiect (numirea acestuia) în mediul clasei sau pe un artefact realizat de colegi
- **Schimb simplu de replici scurte* - în jocuri de rol – *Exemplu:* „Bună. Eu sunt Victor. Tu cine ești?/Eu sunt Alice.” (în acest caz se pot folosi numele copiilor sau numele unor personaje din cărți/desene animate).

Cum vor ajunge elevii să se exprime oral?

- cu sprijin din partea profesorului; acesta va încuraja, va completa cuvintele lipsă, va oferi modelul de pronunție corect, va solicita repetarea în cor sau individual
- prin oferirea unor contexte de exprimare amuzante și accesibile – *Exemplu:* „Hai să ne jucăm de-a marțienii! Ei nu știu nimic despre ceea ce ne înconjoară, să-i învățăm deci cum se numesc toate aceste lucruri...Dar mai întâi să ne prezentăm...”; „Hai să ne jucăm de-a fantomele! Uite, fantomele au furat toate jucăriile. Eu o să vă pun o vorbă bună și dacă pronunțați corect, vă vor da jucăria înapoi. Cine începe?”
- prin stimularea spontaneității copiilor și folosirea unui registru amplu de limbaje - vor ajunge să se exprime mai ușor în limba străină dacă vor numi ce au desenat/modelat sau dacă vor mima și explica ceea ce au mimat etc.

Registrul scris

Este acceptabil să solicităm decodarea și producerea de mesaje scrise, având în vedere că la limba maternă aceste două competențe sunt dezvoltate doar la nivel incipient? În această privință, programa de *Limba modernă* prevede doar atitudini de comunicare (curiozitate pentru citirea globală a unor mesaje scurte, și participarea la proiecte unde elaborează cu sprijin scurte mesaje) și o competență de recunoaștere de mesaj global în cazul relatării simple pe asocieri de text vizual și verbal. Ce presupun aceste competențe?

- Stimularea curiozității specifice vârstei pe suporturi adecvate nivelului lor. Cartea uriașă, unde imaginea este generoasă și textul minimal, invită elevii la citire globală.
- Realizarea unor afișe - de exemplu: Afișul lunii ...(producându-se un afiș pe lună!) reprezintă un mod de a implica elevii pentru a realiza o sinteză (și deci o etapă de reflexivitate) a ceea ce s-a învățat. Cu această ocazie elevii desenează sau aduc imagini care reflectă achizițiile avute și lipesc etichetele oferite de profesor pe fiecare desen/decupaj în parte. Rezultă mesaje scrise elaborate de elevi, cu sprijinul profesorului și ocazii de citire a etichetelor.

Antrenamentele pe suport scris dacă sunt conduse în același spirit ludic ca și exersările orale, vor consolida achiziția de comunicare și vor motiva elevii prin mai multă încredere în forțele lor.

Evaluarea

Competențele de comunicare din programa de clasă pregătitoare pot fi evaluate prin intermediul unor grile simple de observare. Pentru fiecare competență se poate folosi un A4 pe care sunt trecuți elevii și 3 niveluri, de exemplu:

1.1. Oferirea unei reacții adecvate....

1.2.

Elevi	Greu	Bine	FB
AS		20.IX	
BD			20.IX
CA		20.IX	
DR	20.IX		
MS		20.XI	
TA		20.XI	
....			

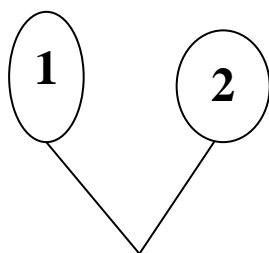
20 XI - salut

Datele din observarea de mai sus indică reacții în mare parte adecvate la salut. Va fi nevoie de un plus de exersare cu DR. La următoarea observare se va nota din nou reacția fiecărui elev prin marcarea datei în dreptul performanței avute și a tipului de reacție sub tabel sau pe verso (pot fi și reacții nonverbale la comenzi, mima, dar și răspunsuri la întrebări). Asemenea grile sprijină profesorul pentru a avea o imagine a achiziției atât la nivelul clasei cât și la nivel individual (marcările sunt cu precădere la dreapta - deci rezultate bune sau cu precădere la stânga - mai e de lucrat!)

Feedback din partea profesorului sau autoevaluare prin semne convenționale convenite la nivel de clasă.

Elevii pot fi încurajați pentru performanțe bune prin oferirea unor steluțe colorate sau fundițe de hârtie creponată, buline autocolante etc.

Ar fi deosebit de util pentru copiii dacă ar fi stimulați la exerciții de reflexivitate prin care să coloreze de exemplu niște baloane ca să indice dacă o activitate li s-a părut grea sau ușoară, amuzantă sau plicticoasă.

Exemplu: Colorează balonul 1 cu roșu dacă și s-a părut greu să participi la Vânătoarea de-nțelesuri și cu verde dacă și s-a părut ușor. Colorează balonul 2 cu roșu dacă jocul a fost plicticos și cu verde dacă a fost amuzant.